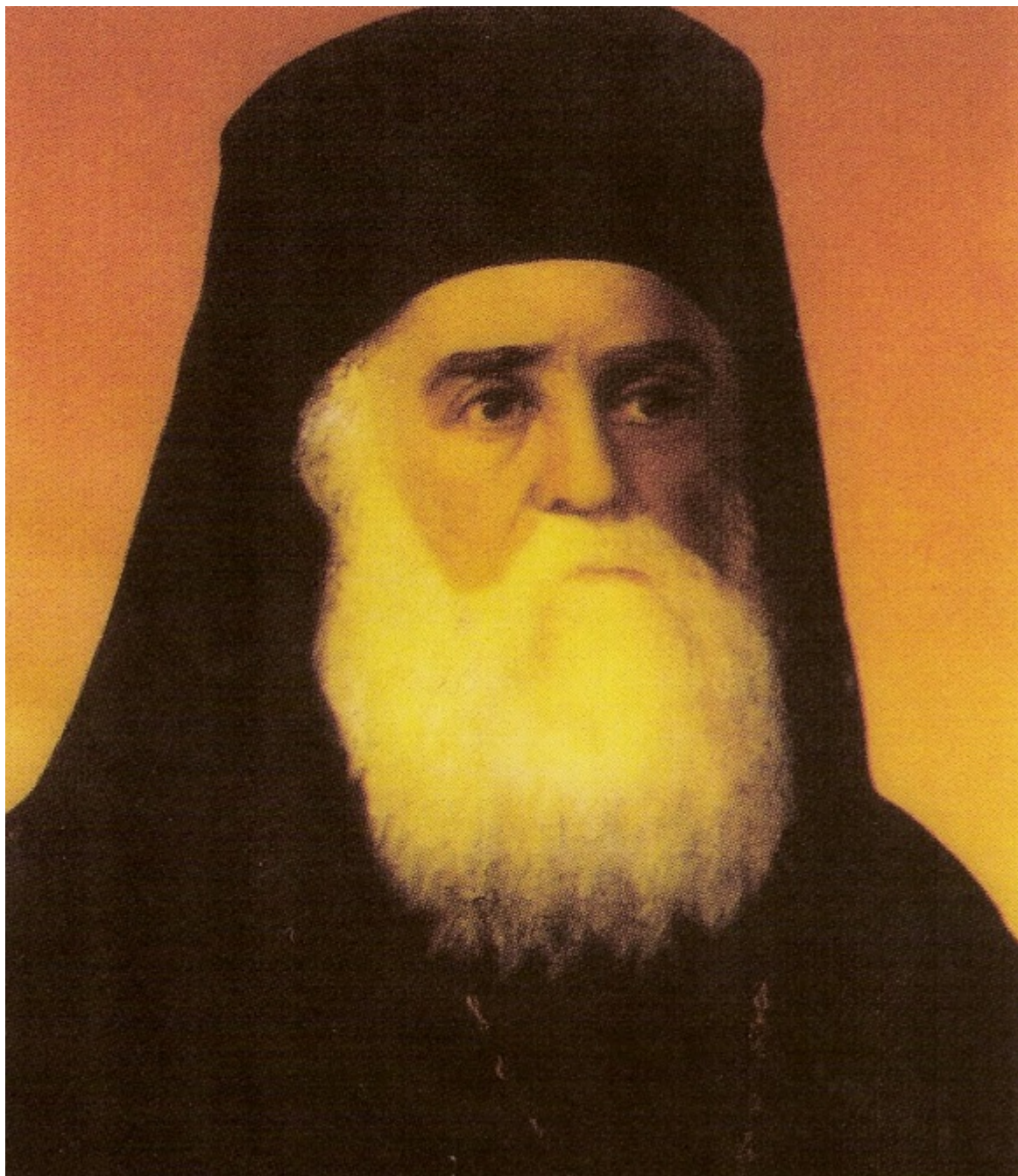

Το απαραβίαστο του αυτεξουσίου και το ανθρώπινο θέλημα

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Πρέπει να προηγηθεί η δική μας θέληση, γιατί αυτό απαιτούν οι όροι με τους οποίους ο Σωτήρας καλεί αυτούς που έχουν διάθεση να Τον ακολουθήσουν. Χωρίς αυτήν τη διάθεση, θα ήταν αδύνατη η εκπλήρωση των προτεινόμενων όρων, όπως αδύνατη θα απέβαινε και η σωτηρία. Πα-ρέχεται μεν η Χάρη, αλλά απαιτούνται η θέληση και η συγκατάθεση ώστε να γίνει αποδεκτή. Πολύ περισσότερο, απαιτείται αυταπάρνηση, αυτοθυσία, σταθερό φρόνημα, που να μην αποκλίνει σε τίποτα άλλο, παρά να ακολου-θεί συνεχώς τη φωνή του Σωτήρα, ο οποίος προσκαλεί και είναι η φωνή της Χάριτος και της αλήθειας. Εάν η κατερχόμενη Χάρη του Θεού έσωζε τους ανθρώπους από μόνη της, θα ήταν εντελώς περιττή η πρόσκληση, εντελώς πε-ριττοί οι όροι και οι συνθήκες.

Αλλά η Χάρη του Θεού, παρότι άπειρη, δεν σώζει από μόνη της, γιατί δεν θέλει να παραβιάσει το αυτεξούσιο του ανθρώπου. Εάν δεν ήταν σπουδαιότατος παράγοντας η συγκατάθεση του ανθρώπου για τη σωτηρία του, ο Θεός βεβαίως μέσα στην άπειρη φιλανθρωπία Του, θα τους έσωζε όλους, αλλά δεν θα προσκαλούσε κανέναν. Ωστόσο προσκάλεσε, και μάλιστα υπό βαρύτατους όρους, τον άνθρωπο που είναι υποδουλωμέ-νος στις αισθήσεις και δουλεύει στην αμαρτία. Προσέφερε τη σωτηρία, αλλά απαίτησε γι' αυτό τη συμμόρφωση, γιατί αυτό απαιτούσε ένας μεγάλος και πολύ σπουδαίος λόγος: ο λόγος της εν Χριστώ Ιησού και Σωτήρι ημών αναγεννήσεως και αναπλάσεώς μας. Διότι στη βασιλεία του Θεού δεν μπορούσε να μπει ο παλαιός άνθρωπος που είχε διαφθαρεί από την αμαρτία.

Ως εκ τούτου, έπρεπε να αποβάλει τον παλαιό άνθρωπο μαζί με τα πάθη και τις

επιθυμίες και να περιβληθεί τον νέο, που ανακαινίσθηκε έχοντας επί-γνωση ότι πλάσθηκε από τον Θεό «κατ' εικόνα» Αυτού. Για να εκβάλει όμως τον παλαιό άνθρωπο, έπρεπε πρώτα να το θέλει. Η συνεργασία του ανθρώπου για την τελείωσή του είναι, λοιπόν, εξαιρετικά αναγκαία. Ο Σωτήρας Χριστός μάς γνωστοποίησε ότι στον οίκο του Πατέρα Του «πολλάί μοναί εισίν». Σε αυτές εγκαθίστώνται αυτοί που βίωσαν ανάλογο τρόπο ζωής στη γη. Ωστε, η βιοτή μας πάνω στη γη καθορίζει και τη θέση μας στον Παράδεισο. Για όλα τούτα λέει ο άγιος Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός: «Όπως υπάρχουν διάφορες και ξεχωριστές προτιμήσεις στον τρόπο ζωής, έτσι υπάρχουν και “πολλάί μοναί παρά τω Θεώ”, οι οποίες δίδονται ανάλογα με την άξια του καθενός. Και ο μεν ένας κατορθώνει μία αρετή, ενώ ο άλλος όλες. Κατ' αυτόν τον τρόπο, ας σταματήσει από δω και στο εξής να πορεύεται ο άνθρωπος μόνος και ας ακολουθεί Αυτόν που τον οδηγεί σωστά και τον κατευθύνει διά της στενής οδού, για να τον οδηγήσει στην ευρεία οδό της μακαριότητας».

Ως εκ τούτου, οφείλει ο άνθρωπος να φροντίσει να εργασθεί για τη σωτηρία του, αλλιώς διατρέχει τον έσχα-το κίνδυνο της απώλειας, καθότι δεν υπάρχει κανένα κοινό μεταξύ του φωτός και του σκότους, όπως και μεταξύ αγα-θού και κακού. Η αμαρτία, που διέφθειρε τον άνθρωπο, είναι σκοτάδι και μεγάλο κακό, επειδή αντιστρατεύεται το θέλημα του Θεού. Έχοντας ο άνθρωπος το προνόμιο της ηθικής ελευθερίας, κάθε παρεκτροπή του τού καταλογίζε-ται ως αμαρτία που τον απομακρύνει από τον Θεό. Όσο μεγάλο αγαθό είναι η ηθική ελευθερία, άλλο τόσο συνε-πάγεται μεγάλες ευθύνες. Ο ηθικώς ελεύθερος άνθρωπος οφείλει να αποβεί άγιος.

Αυτός είναι ο λόγος που ο Θεός και στην Παλαιά και στην Καινή Διαθήκη δίνει εντολή λέ-γοντας: «Άγιοι γίνεσθε, ότι εγώ άγιος ειμί» (Λευιτ., κ' 7, 26 και Α' Πέτρου α' 16). Διότι πώς μπορεί ο βδελυρός, που είναι άξιος αποστροφής, να κοινωνήσει με τον Θεό; Και ο Σωτήρας μάς δίνει ομοίως εντολή λέγοντας: «Να είστε και εσείς τέλειοι καθώς και ο ίδιος ο Πατέρας μας που είναι στους Ουρανούς είναι τέλειος» (Μτ. ε' 48), γιατί όπως είναι ο Πατέρας τον οποίο επικαλούμαστε, όμοια πρέπει να είναι και τα παιδιά Του. Ο Θεός λοιπόν μας θέλει άγιους και τέλειους, γιατί μόνο οι άγιοι και οι τέλειοι είναι αληθινά παιδιά του Πατέρα μας που είναι στον Ουρανό και μόνο αυτοί δικαιούνται να επικαλούνται τις χάρες Του, λαμβάνοντας θάρρος ακριβώς από την αγάπη του παιδιού προς τον Πατέρα· μόνο αυτοί δικαιούνται να κληρονομήσουν την ουράνια βασιλεία.

Για όλα αυτά έγραφε και ο απόστολος Παύλος στους Κορινθίους: «Μήπως δεν γνωρίζετε ότι οι άδικοι δεν θα κληρονομήσουν τη βασιλεία του Θεού; Μην πλανάσθε, ούτε πόρνοι ούτε ειδωλολάτρες ούτε μοι-χοί ούτε θηλυπρεπείς ούτε αρσενοκοίτες ούτε πλεονέκτες ούτε κλέπτες ούτε μέθυσοι ούτε υβριστές ούτε

αρπαγές θα κληρονομήσουν τη βασιλεία του Θεού». (Α' Κορ. στ' 10). Γι' αυτό ο Σωτήρας μάς προσκαλεί να απαρνηθούμε τον εαυτό μας, να σηκώσουμε τον σταυρό στον ώμο και να Τον ακολουθήσουμε. «Εάν κάποιος θέλει να με ακολουθήσει, πρέπει να απαρνηθεί τον εαυτό του, να σηκώσει τον σταυρό του και τότε να με ακολουθήσει» (Ματθ. ιστ' 24). Ανα-γνωρίζει μεν την ηθική μας ελευθερία και το αυτεξούσιο, αλλά αφήνει και σ' αυτά τη σωτηρία μας. Όστε αυτός που θέλει τη σωτηρία του οφείλει να εργασθεί για να την αποκτήσει, αλλιώς θα τη στερηθεί. Και εξαιτίας της αμέλειας και της ελλείψεως φροντίδας θα προετοιμάζει για τον εαυ-τό του την απώλεια της αιώνιας ζωής και θα κληρονομήσει την αιώνια κόλαση, από την οποία εύχομαι ο Θεός να μας λυτρώσει όλους. Αμήν.

(Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως, Περί επιμελείας ψυχής, εκδ. Άθως, σ. 25-32)